

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА, ННІ ПЕДАГОГІКИ,
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ;
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ,
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ;
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. Г. КОРОЛЕНКА,
КАФЕДРА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ;
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ;
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА,
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ;
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ;
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

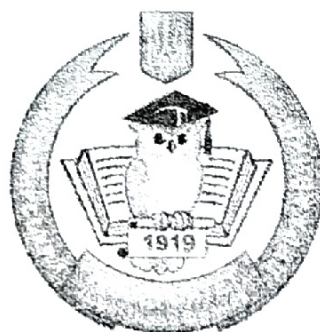
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
Управління закладами освіти на
засадах акмеологічного підходу
(16 березня 2018 року)

У двох частинах
ЧАСТИНА I

Житомир 2018

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет ім. Івана Франка,
ННІ педагогіки, кафедра педагогіки, психології та управління навчальними
закладами;
Національна академія педагогічних наук України
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»,
Навчально-науковий інститут менеджменту та психології,
кафедра педагогіки, управління та адміністрування;
Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка,
кафедра педагогічної майстерності та менеджменту;
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради;
Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира
Гнатюка,
кафедра педагогіки та менеджменту освіти;
Маріупольський державний університет,
кафедра педагогіки та освіти;
КЗ Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Управління закладами освіти на
засадах акмеологічного підходу»
(16 березня 2018 року)

У двох частинах

ЧАСТИНА 1

Житомир
Видавництво ФО-П Левковець
2018

УДК 371.11:378.112

З-41

Затверджено на Вченій раді Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від 27.02.2018)

Рецензенти:

Н. А. Сейко, проректор з наукової та міжнародної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка, доктор педагогічних наук, професор

І. І. Кравчук завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М. П. Поліщука Житомирського національного агроекологічного університету, доктор економічних наук, доцент

Т. М. Смагіна, завідувач кафедри методики викладання навчальних предметів Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління закладами освіти на засадах акмеологічного підходу» (16 березня 2018 року) : в 2 ч. Ч. 1 / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Нац. акад. пед. наук України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; [відп. за вип.: Б. М. Ренькас, Т. Є. Рожнова]. – Житомир : Вид-во ФО-П Левковець, 2018. - 300 с.

У збірнику представлені наукові статті та тези учасників конференції: науковців, практиків у галузі управління освітою та студентів магістратури закладів вищої освіти.

Матеріали можуть бути корисними як для науковців та практиків у їхній роботі, так і для студентів під час вивчення навчальних дисциплін.

УДК 371.11:378.112

Відповідальність за правильність фактів, посилань, наведених у матеріалах, несуть їх автори.

Колектив авторів, 2018

УДК 378.091.3:005.336.2

Главацька О. Л.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи
(Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)
e-mail: olga.raduk@gmail.com

Формування у студентів професійної компетентності керівника під час навчання у закладах вищої освіти

У статті висвітлено сутність понять «компетенція» та «компетентність». Визначено особливості професійної компетентності керівника закладу середньої освіти. Розкрито рівні формування професійної компетентності керівника у студентів закладів вищої освіти. Подано ключові компетентності керівника, які необхідно сформувати у студентів.

Переорієнтація сучасної вищої освіти на європейські стандарти передбачає, насамперед, підготовку компетентного спеціаліста, який усвідомлює свою соціальну відповідальність. Саме в освітніх стандартах визначені не тільки основні дидактичні одиниці, але і ключові компетенції фахівця, обумовлені майбутнім характером професійної діяльності.

Аналіз сутності зазначеного феномена, характеристики його складових знаходимо у дослідженнях вітчизняних (О. Локшина, О. Овчарук, О. Пометун, І. Соколова та ін.) та зарубіжних (В. Болотов, В. Краєвський, М. Вудкок, Р. Хайгерті та ін.) науковців.

Метою статті є висвітлення основ формування у студентів професійної компетентності керівника під час навчання у закладах вищої освіти.

Розкриття сутності проблеми доцільно розпочати із загального аналізу понять «компетенція» і «компетентність». Зокрема, великий тлумачний словник української мови розкриває поняття «компетентний» як «той, що володіє компетенцією – низкою повноважень певного закладу, особи або рядом справ, питань, що підпорядковані чиємусь веденню» [2: 224]. Тобто, якщо спеціально визначені вимоги до рівня підготовки фахівця називаються компетенцією, то рівень відповідності цим вимогам визначають як компетентність.

С. Шишов розглядає компетентність як загальну здатність і готовність особистості до діяльності, засновану на знаннях і досвіді, що набуті завдяки навчанню, орієнтовані на самостійну участь особистості в навчально-пізнавальному процесі, а також спрямовані на її успішне включення в трудову діяльність [1]. На думку В. Введенського компетентність – деяка особистісна характеристика, а компетенція – сукупність конкретних професійних або функціональних характеристик [1]. Професійна компетентність, на думку В. Воротилова, визначається як якісна характеристика ступеня оволодіння особистістю своєю професійною діяльністю й передбачає:

- усвідомлення своїх спонукань до даної діяльності – потреб і інтересів; прагнень і ціннісних орієнтацій; мотивів діяльності, уявлень про свої соціальні ролі;

- оцінку своїх особистісних властивостей і якостей як майбутнього фахівця – професійних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей;

- регулювання на цій основі свого професійного становлення [7].

У концепції американських фахівців в галузі професійної освіти «компетентність» визначається як єдність наступних складових:

- концептуальної (наукової) – розуміння теоретичних основ професійної діяльності;

- інструментальної – володіння базовими професійними вміннями;

- інтегративної – здатність поєднати теорію і практику при вирішенні професійних проблем;

- контекстуальної – розуміння соціального і культурного середовища, у якому здійснюється професійна діяльність;

- адаптивної – вміння передбачати зміни і заздалегідь бути до них готовим;

- комунікативної – вміння ефективно використовувати письмові й усні засоби в міжособистісному спілкуванні [3].

В аспекті даного дослідження нам імпонує визначення компетентності подане Е. Нікітіним. Він вважає, що «професійна компетентність – це інтегральна професійно-особистісна характеристика, обумовлена готовністю і здатністю виконувати управлінські функції відповідно до прийнятих в соціумі на даний момент норм і стандартів» [1: 32]. Атрибутами професійної компетентності керівника як управлінця є суб'єктивна і об'єктивна готовність приймати рішення, що забезпечують створення умов для оптимального досягнення управлінських цілей. Формування компетентності спирається насамперед на рефлексивність позиції фахівця і мотиваційні засади

саморозвитку. Компетентність передбачає сполучення здатності до творчого вирішення проблем і наявність професійних умінь. На рівні професіоналізму значною мірою виявляється індивідуальність керівника. Прояв творчості й індивідуальності характеризує високий рівень розвитку професійної компетентності, що визначається інтелектуально-творчою ініціативою, схильністю до рефлексії, творчою потребою, почуттям новизни, прагненням до здобуття нових знань, самовираженням особистості в професії [4].

Аналіз наукової літератури дозволив виявити професійно значущі якості сучасного керівника закладу середньої освіти, зокрема:

- гуманітарна культура;
- гуманістична орієнтація особистості та її діяльності;
- системне мислення;
- здатність до управлінської діяльності, виконання різноманітних управлінських функцій, ефективних дій у нестандартних ситуаціях;
- володіння сучасними інформаційними технологіями;
- комунікативна та інформаційна культура;
- професійно значущі вміння, якості особистості, що забезпечують управлінську діяльність [3; 4].

Особливо важливою у діяльності керівника закладу середньої освіти є його освітня компетентність, що забезпечує змістову і технологічну сторону професійно-особистісного зростання. Освітня компетентність передбачає сформованість «Я-Концепції» керівника та її регулюючу роль у неперервній професійній освіті, готовність до постійного професійно-особистісного саморозвитку, освітню продуктивність. Прогнозування розвитку професійної компетентності може спрямовуватися за допомогою освітнього самовизначення і професійно-особистісного саморозвитку засобами освітньої діяльності [6]. Оволодіння названими ключовими компетентностями означає, по суті, зрілість керівника в професійній діяльності.

Отже, професійна компетентність керівника має складну структуру, що включає функціонально зв'язані між собою компоненти:

- потребнісно-мотиваційний – сукупність мотивів, адекватних цілям і завданням управління;
- операційно-технічний – сукупність знань, умінь і навичок практичного вирішення завдань управління;
- рефлексивно-оцінювальний – сукупність здібностей передбачати, оцінювати власну діяльність, вибирати стратегію поведінки, виходячи з адекватної оцінки себе і конкретної ситуації.

Вищевказаний аналіз свідчить про складність і в той же час актуальність та необхідність формування професійної компетентності

керівника у студентів під час навчання у закладах вищої освіти. Слід позитивно відмітити досвід навчально-виховного процесу факультету педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка в даному аспекті, оскільки саме тут є найбільші можливості щодо формування даної компетентності. Відповідно до навчального плану студенти вивчають низку дисциплін, які дають теоретико-методологічну основу формування відповідних знань, умінь та навичок, а саме: «Теоретичні та прикладні засади менеджменту», «Менеджмент в закладах освіти», «Менеджмент персоналу», «Тайм-менеджмент», «Менеджмент соціальної роботи», «Основи PR», «Психологія управління», «Юридична психологія», «Основи самовиховання особистості» та ін.

Формування професійної компетентності керівника у студентів представлено як ієрархія таких рівнів, зокрема:

– мотиваційно-когнітивний – сукупність мотивів, теоретичних знань, адекватних цілям і завданням управлінської діяльності. Даний рівень реалізується на лекційних заняттях, а також у формі індивідуальної і самостійної роботи студентів з чітко визначеною постановкою завдань пошуково-дослідницького характеру;

– функціонування. На цьому рівні формування професійної компетентності студенти на семінарських і лабораторних заняттях відтворюють наявні теоретичні знання, а також моделюють власну діяльність як керівника певного закладу, регульовану зовнішньою нормативно-правовою базою. На даному рівні керівник-студент зацікавлений у якісному виконанні технології процесу відповідно до визначених норм;

– інновації – навчання студентів виробленню власної інновації, що передбачає наявність мотиву і спонукає його до творчості й здатності визначати мету свого розвитку і організації загалом. Ухвалення рішення про мету розвитку своєї базової управлінської діяльності й програми втілення рішення в життя є найважливішим компонентом поведінки керівника-студента на даному рівні формування професійної компетентності;

– цінностей. Цей рівень становить собою ціннісний орієнтир формування професійної компетентності керівника: стимулює появу мотиву розвитку й освоєння інновацій, а також здійснює добір прийнятих для суб'єкта інновацій [8].

До ключових компетентностей керівника, які слід сформувати у студентів ми відносимо:

– соціальну компетентність – готовність до продуктивних соціальних взаємин, здатність уникати конфліктів;

- методичну компетентність – здатність вирішувати проблеми, абстрактно й конструктивно мислити;
- особистісну компетентність – витримка і гнучкість;
- фахову компетентність, включаючи знання іноземних мов.

Отже, професійна компетентність керівника – це інтегральна професійно-особистісна якість, що має складну структуру, формування якої повинно здійснюватись як в процесі навчальної діяльності у вищому закладі освіти так і в результаті власної творчої професійної діяльності.

Список використаних джерел та літератури:

1. Васильченко Л. В. Професійна компетентність керівника школи / Л.В. Васильченко, І.В. Гришина. – Харків : Основа, 2006. – 208 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / під ред. Бусела В.Т. – Київ : Перун, 2001 – С. 445.
3. Вудкок М. Раскрепощенный менеджер : для руководителя-практика : [пер. с англ.] / М. Вудкок, Д. Френсис. – М. : Дело, 1991. – 320 с.
4. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи : теорія та практика : навч.-метод. посіб. / О. Л. Главацька. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 616 с.
5. Кодлюк Я. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів як пріоритет модернізації вищої освіти України / Я. Кодлюк // Професійні компетенції та компетентності вчителя : матеріали регіон. наук.-практ. семінару. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 188 с.
6. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : К.І.С., 2004. – С. 7-24.
7. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : К.І.С., 2004. – С. 25-45.
8. Цимбал С. В. Синергетичний та акмеологічний аспекти формування професійної компетентності студентів / С. В. Цимбал, О. В. Вознюк, С. О. Кубіцький // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – Київ : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2005. – Вип. 40. – 279 с.

Главацкая О.
**Формирование у студентов профессиональной компетентности
руководителя во время обучения в учреждениях высшего
образования.**

В статье освещены сущность понятий «компетенция» и «компетентность». Определены особенности профессиональной компетентности руководителя учреждения среднего образования. Раскрыты уровни формирования профессиональной компетентности руководителя у студентов высших учебных заведений. Поданы ключевые компетентности руководителя, которые необходимо сформировать у студентов.

Hlavatska O.
**Formation of students' professional competence as a leader during
training in institutions of higher education.**

The article highlights the essence of the concepts «competence» and «competence». The professional competence of the head of the institution of secondary education is determined. The levels of formation of the professional competence of the leader among students of higher educational institutions are revealed. Key competences of the head are submitted, which must be formed by students.

УДК 378.09:159.923

Гордійчук О. М.
студент магістратури
«Управління навчальним закладом»
Житомирського державного університету
ім. І. Франка, м. Житомир
e-mail: sachuk041994@gmail.com

**Значення акмеологічного підходу в управлінні розвитком
дистанційної освіти у закладі вищої освіти**

У статті розглядаються управління розвитком дистанційної освіти у закладі вищої освіти, характерні особливості дистанційної освіти.

Проводиться обґрунтування актуальності використання дистанційних технологій у навчанні. Акцентовано на значенні акмеологічного підходу в управлінні розвитком дистанційної освіти у закладі вищої освіти. Обґрунтовуються особливості організації навчального процесу з використанням дистанційних освітніх технологій.

Наукове видання

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції

Управління закладами освіти на засадах акмеологічного підходу

(16 березня 2018 року)

У двох частинах
ЧАСТИНА 1

Відповідальні за випуск:
Б. М. Ренькас, Т. Є. Рожнова

Технічні редактори:
Т. А. Бондарчук
С. О. Гавриловський

Надруковано з оригінал-макета авторів
У збірнику збережено орфографічні та пунктуаційні особливості
авторського тексту

Підписано до друку 27.02.2018 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 17,44. Обл. вид. арк. 16,44. Наклад 100. Зам. 42.

Віддруковано ФО-П Левковець Н. М.
Свідомство про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької
діяльності – фізичної особи: серія ВОО №762297 від 15.02.2005 р.
Електронна пошта: levkovetz@mail.ru